

دانشگاه پیام نور

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه جغرافیا

نقش گردشگری در پایداری اقتصادی نواحی روستایی

نمونه موردی: بخش مرکزی شهرستان نوشهر

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در

رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

دانشجو

مهدی حبیبی فیروزکلایی

استاد راهنما

دکتر سید علی بدری

استاد راهنمای همکار

دکتر اسدالله دیوسالار

صفحه	فهرست
1	1-1. مقدمه
1	1-2. تعریف مساله
3	1-3. فرضیه تحقیق
4	1-4. ضرورت انجام تحقیق
4	1-5. اهداف تحقیق
5	1-6. روش تحقیق
5	1-7. پیشینه تحقیق
8	1-8. تعریف واژه های عملیاتی تحقیق
8	توسعه
9	توسعه روستایی
10	روستا
10	توسعه پایدار
11	گردشگری
11	گردشگری روستایی
12	1-9. مشکلات و تنگناهای تحقیق
	فصل دوم
13	2-1. مقدمه
13	2-2. مفهوم گردشگری

14	۳-۲. مفهوم گردشگر یا توریست
15	4-2 جغرافیا و گردشگری
16	5-2 انواع گردشگری
18	۲-۶ گردشگری روستایی
19	۲-۷. تاریخچه گردشگری روستایی
21	۲-۸. انواع گردشگری روستایی
23	۲-۹. توسعه
25	۲-۱۰. توسعه روستایی
26	۲-۱۱. توسعه پایدار اقتصادی
27	۲-۱۲. توسعه پایدار گردشگری روستایی
28	۲-۱۳. اصول توسعه پایدار گردشگری
30	2-۱۴. معیارهای پایداری در گردشگری روستایی
32	۲-۱۵. نظریه ها و دیدگاههای مربوط به توسعه گردشگری روستایی
34	۲-۱۶. گردشگری روستایی ابزاری برای توسعه پایدار
34	۲-۱۷. اثرات گردشگری در نواحی روستایی
35	۲-۱۷-۱. اثرات اقتصادی
37	۲-۱۷-۲. پیامدهای اجتماعی _ فرهنگی
38	۲-۱۷-۳. اثرات زیست محیطی
39	۲-۱۸. نقش اقتصادی گردشگری روستایی
39	۲-۱۸-۱. افزایش درآمد ملی
40	۲-۱۸-۲. سهم در ایجاد اشتغال
41	۲-۱۸-۳. ضریب تکاثری گردشگری در اقتصاد روستایی
44	۲-۲۰ - نتیجه گیری
	فصل سوم
۴۵	۳-۱ مقدمه
۴۵	۳-۳ روش انجام تحقیق
۴۵	۳-۴-۱. ارائه فرضیه
۴۶	3-5 جامعه آماری
۴۷	۳-۶- تعیین حجم نمونه و روش نمونه گیری
۵۰	۳-۷- انتخاب نمونه از بین گردشگران صاحبان خانه‌های دوم
۵۱	۳-۸- ویژگیهای سرپرستان خانوار و گردشگران نمونه
۵۱	۵-۲-۲ ترکیب سنی
۵۲	۵-۲-۱- وضعیت جنسی

۵۳	۲-۳- وضعیت تحصیلی
۵۵	۵-۲-۴. وضعیت شغلی
۵۶	۵-۲-۵. وضعیت تأهل
۵۷	۵-۲-۶. وضعیت محل زندگی
۵۷	۳-۷- واحد تحلیل
۵۷	۳-۸- روش گردآ روش ها و ابزارهای گردآوری اطلاعات
۵۷	الف (روش پرسشنامه ای
۵۸	ب) مصاحبه
۵۸	۳-۹- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۵۹	الف-آزمون کای اسکویر
۵۹	ب-آزمون یو من ویتنی
۵۹	۳-۱۰- جمع بندی
	فصل چهارم
۶۱	۴-۱- مقدمه
۶۱	۴-۲- موقعیت جغرافیایی
۶۱	۴-۲-۱- موقعیت جغرافیایی استان مازندران
۶۱	۴-۲-۱- موقعیت جغرافیایی استان مازندران
۶۴	۴-۳- ویژگی های اکولوژیک محدوده مورد مطالعه
۶۶	۴-۳-۱- ساختار زمین
۶۶	۴-۳-۲- ژئومورفولوژی
۶۶	۴-۳-۳- زلزله خیزی
۶۷	۳-۴-۵- عوامل اقلیمی
۶۸	ارتفاع و جهت آن
۶۸	دوری و نزدیکی به دریا
۶۸	۴-۶-۳- جریان های هوایی
۶۸	الف - جریان پرفشاری سیبری
۶۸	ب - جریان اسکاندیناوی
۶۹	پ - جریان مدیترانه ای
۶۹	ت - جریان های محلی
۶۹	۴-۳-۷- عناصر اقلیمی
۶۹	دما
۶۹	بارندگی
۷۰	رطوبت نسبی هوا
۷۱	۴-۳-۸- منابع آب

۷۱	۴-۳-۱- منابع آب سطحی
۷۱	الف - رودخانه کوکوسر
۷۱	ب - رودخانه گردگل (چشمه گردوک)
۷۱	پ - رودخانه ماشلک
۷۲	۴-۳-۲- منابع آب زیر زمینی
۷۴	۴-۳-۹- خاک و پوشش گیاهی
۷۴	الف - خاک‌های دشت‌ها دره‌ها
۷۴	ب - خاک‌های کوهپایه سواحل دریای مازندران
۷۴	پ - خاک تپه ماهورها و کوهستان‌ها
۷۵	ت - خاک‌های جلگه
۷۵	۴-۳-۱۰- جمع‌بندی ویژگی‌های طبیعی
۷۵	۴-۴-۱- ویژگی‌های جمعیتی
۷۵	۴-۴-۱- تعداد و سیر تحولات جمعیت
۷۷	۴-۴-۲- تحولات بعد خانوار
۷۹	۴-۴-۳- تراکم جمعیت
۷۹	۴-۴-۱- تراکم نسبی جمعیت
۸۰	۴-۴-۲- تراکم بیولوژیکی (کشاورزی)
۸۱	۴-۴-۵- طبقات جمعیتی روستاها:
۸۱	۴-۴-۶- جمعیت فعال و وضعیت اشتغال
۸۳	۴-۴-۷- بار تکفل
۸۵	۴-۴-۸- سواد و تحصیلات
۸۵	۴-۴-۹- جمعیت شاغل
۸۶	۴-۴-۱۰- مهاجرت
۹۰	۴-۵-۵- ویژگی‌های اقتصادی
۹۱	۴-۵-۱- کشاورزی
۹۱	الف: زراعت
۹۱	ب: باغداری
۹۲	ج: دامداری
۹۳	۴-۵-۲- فعالیتهای صنعتی
۹۳	۴-۵-۳- خدمات و تسهیلات و تجهیزات زیربنایی
۹۶	۴-۵-۴- شبکه راههای ارتباطی
۹۷	۴-۵-۵- فعالیتهای مرتبط با بخش گردشگری
۱۰۰	۴-۶-۷- جاذبه‌های گردشگری بخش مرکزی شهرستان نوشهر
۱۰۰	۴-۶-۱- جاذبه‌های طبیعی: (اکوتوریستی)

۱۰۰	الف جنگل های سرسبز
۱۰۱	ب: هوای پاکیزه و تازه
۱۰۱	ج: پارک جنگلی سی سنگان
۱۰۲	د: سواحل زیبا
۱۰۳	هـ: چشمه سارهای طبیعی
۱۰۳	(د) فضاهای روستایی ویژه
۱۰۴	(ل) سد خاکی
۱۰۴	(م) امامزاده سید نبی
۱۰۵	۴-۵-۲ جاذبه های دیگر
۱۰۵	۴-۵-۳ فرهنگ و آداب و رسوم
۱۰۵	جشنها و مراسم سنتی
۱۰۵	دروم
۱۰۵	دندان سری
۱۰۶	۴-۶-۴ نقاط گردشگری رقیب
۱۰۶	۴-۷-۷ نتیجه گیری
	فصل پنجم
۱۰۷	۵-۱ مقدمه
۱۰۷	۵-۲-۲ یافته های توصیفی تحقیق
۱۰۷	۵-۲-۱ انگیزه مسافرت گردشگران
۱۰۸	۵-۲-۲ شیوه آشنایی گردشگران با منطقه مورد مطالعه
۱۰۹	۵-۲-۳ نحوه مراجعه گردشگران به منطقه مورد مطالعه
۱۱۰	۵-۲-۴ وضعیت گردشگران بر حسب محل اقامت
۱۱۱	۵-۲-۵ مدت اقامت گردشگران و گردشگران خانه های دوم
۱۱۳	۵-۲-۶ میزان هزینه گردشگران و گردشگران خانه های دوم
۱۱۴	۵-۲-۷ تعداد همراهان گردشگران
۱۱۵	۵-۲-۸ وضعیت امنیت منطقه مورد نظر از نظر گردشگران
۱۱۵	۵-۲-۹ میزان رضایت مندی گردشگران از واحدهای اقامتی
۱۱۶	۵-۲-۱۰ میزان رضایت مندی گردشگران از واحدهای پذیرایی
۱۱۷	۵-۲-۱۱ میزان رضایت مندی گردشگران از امکانات و خدمات منطقه مورد مطالعه
۱۱۸	۵-۲-۱۲ تعداد دفعات آمدن گردشگران دارای خانه دوم به ویلاشان (خانه دوم)
۱۱۹	۵-۲-۱۳ هدف ساخت ویلا از نظر گردشگران خانه های دوم
۱۱۹	۵-۲-۱۴ میزان جذابیت محل ساخت ویلا نسبت به قبل از نظر گردشگران خانه های
۱۱۹	۵-۲-۱۵ میزان استفاده از فعالیت های تجاری و خدماتی از نظر گردشگران خانه های
۱۲۰	۲-۱۶-۵ میزان استفاده از نیروی کار بومی در جهت ساخت ویلا از نظر گردشگران خانه های دوم

- ۱۲۱ ۵-۲-۱۷. میزان استفاده از سرایدار و باغبان، ساکنان بومی روستاها در جهت حفاظت از ویلا از نظر گردشگران خانه‌های دوم
- ۱۲۲ ۵-۲-۱۹. میزان رضایت گردشگران و گردشگران خانه‌های دوم از محیط زیست منطقه
- ۱۲۳ ۵-۲-۲۰. ارزیابی نقش گردشگری در تخریب محیط زیست
- ۱۲۴ ۵-۲-۲۱. ارزیابی نقش گردشگری در کاهش بخش کشاورزی
- ۱۲۴ ۵-۲-۲۲. میزان مطلوبیت نوع گردشگران برای روستا
- ۱۲۶ ۵-۲-۲۳. تاثیر گردشگری در اقتصاد روستا
- ۱۲۷ ۳- یافته‌های تحلیل تحقیق
- ۱۲۷ ۳-آزمون فرضیات تحقیق
- ۱۲۹ ۳-۲. فرضیه اول
- ۱۲۹ ۵-۳-۲-۱- افزایش سطح درآمد ساکنین
- ۱۳۰ ۵-۳-۲-۲. افزایش درآمد فعالیت مرتبط با گردشگری نسبت به سایر فعالیت‌ها
- ۱۳۲ ۵-۳-۲-۳. رونق فروش محصولات محلی از طریق گسترش گردشگری
- ۱۳۴
- ۵-۳-۲-۴. بالا رفتن سطح استاندارد زندگی از طریق گردشگری
- ۱۳۴ ۵-۳-۲-۵. تاثیر گردشگری در افزایش هزینه زندگی
- ۱۳۷ ۵-۳-۲-۶. تاثیر گردشگری در افزایش شکاف طبقاتی و درآمدی
- ۱۳۹ ۵-۳-۲-۷. تاثیر گردشگری در تغییر میزان درآمد در طول سال
- ۱۴۱ ۵-۳-۲-۷. تاثیر گردشگری در تغییر میزان درآمد در طول سال
- ۱۴۲ ۵-۳-۲-۸. میزان تاثیر اجاره منزل گردشگران در درآمد ساکنین
- ۱۴۳ ۵-۳-۲-۹. نتیجه گیری فرضیه اول
- ۱۴۳ ۵-۳-۳. فرضیه دوم
- ۱۴۵ ۵-۳-۳-۱. تاثیر گردشگری در ایجاد اشتغال
- ۱۴۶ ۵-۳-۳-۲. امنیت شغلی
- ۱۴۸ ۵-۳-۳-۳. تاثیر گردشگری در ایجاد مشاغل زیاد با دستمزد کم
- ۱۴۹ ۵-۳-۴. نتیجه فرضیه دوم
- ۱۴۹ ۵-۳-۵. فرضیه سوم
- ۱۵۰ ۵-۳-۶-۱. تاثیر گردشگری در ایجاد فرصت‌های شغلی جدید
- ۱۵۰ ۵-۳-۶-۲. فرضیه چهارم
- ۱۵۰ ۵-۳-۶-۱. تاثیر گردشگری در افزایش قیمت زمین
- ۱۵۳ ۵-۳-۷. جمع بندی و نتیجه گیری

فهرست

صفحه

۱۹	جدول ۱-۲. فعالیت‌های گردشگری روستایی
۳۱	جدول ۲-۲. معیارهای پایداری در گردشگری روستایی
۳۲	جدول ۲-۳. مقایسه اهداف و اثرات دیدگاه‌ها و نظریات توسعه گردشگری روستایی
۳۷	جدول ۲-۴. اثرات مثبت و منفی اقتصادی گردشگری در نواحی روستایی
۴۸	جدول شماره (۱-۳) نام روستای نمونه، تعداد کل خانوار و سهمیه تعداد خانوار نمونه آن
۴۹	جدول ۲-۳- سهمیه پرسشنامه خانوار در دهستان بلده کجور
۴۹	جدول ۳-۳- سهمیه پرسشنامه خانوار در دهستان کالج
۵۱	جدول ۲-۵. توزیع پاسخگویان بر حسب ترکیب سنی
۵۲	جدول ۱-۵. توزیع پاسخگویان بر حسب جنس
۵۴	جدول ۳-۵. توزیع پاسخگویان بر حسب وضعیت تحصیلات
۵۵	جدول ۴-۵. توزیع پاسخگویان بر حسب شغل
۵۶	جدول ۵-۵. توزیع پاسخگویان بر حسب وضعیت تأهل
۵۷	جدول ۶-۵. توزیع پاسخگویان بر حسب مبدأ حرکت
۶۴	جدول ۱-۴. مشخصات عمومی شهرستان نوشهر بر اساس تقسیمات کشوری تا پایان سال ۱۳۸۳
۶۴	جدول ۲-۴. تقسیمات جغرافیایی شهرستان نوشهر بر اساس تقسیمات کشوری تا پایان سال
	جدول ۳-۴. تقسیمات جغرافیایی بخش مرکزی شهرستان نوشهر در سال ۱۳۸۵
۷۷	جدول ۵-۴. آمار جمعیتی بخش مرکزی شهرستان نوشهر طی سال‌های ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۵
۷۹	جدول ۵-۴. آمار جمعیتی بخش مرکزی شهرستان نوشهر طی سال‌های ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۵
۸۲	جدول ۷-۴. طبقات جمعیتی روستاها طی سالهای ۱۳۴۵-۱۳۸۵
۸۳	جدول ۱۱-۴. اطلاعات جمعیتی روستاهای نمونه سال ۱۳۸۵
۸۵	جدول ۱۳-۴. شاخص بار تکفل بخش مرکزی شهرستان نوشهر در سال ۱۳۶۵
۸۵	جدول ۸-۴. تعداد و درصد باسوادان در بخش مرکزی شهرستان نوشهر، طی سال‌های ۱۳۷۵، ۱۳۸۵
۸۶	جدول ۹-۴. تعداد و درصد باسوادان در دهستان خیرودکنار، طی سال‌های ۱۳۸۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵
۸۶	جدول ۱۰-۴. تعداد و درصد باسوادان دهستان کالج در طی سال‌های ۱۳۸۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵
۸۸	جدول ۱۱-۴. شاغلین بخش مرکزی شهرستان نوشهر بر حسب بخشهای فعالیت و سن در سال ۱۳۸۵
	جدول شماره ۴-۱۲. شاغلین دهستان خیرودکنار بر حسب بخشهای فعالیت و سن در سال ۱۳۸۵
۸۹	جدول ۱۳-۴. شاغلین دهستان بلده کجور بر حسب بخشهای فعالیت و سن در سال ۱۳۸۵
۸۹	جدول ۱۴-۴. شاغلین دهستان کالج بر حسب بخشهای فعالیت و سن در سال ۱۳۸۵
	جدول ۱۵-۴. تعداد مهاجران وارد شده طی ۱۰ سال گذشته به بخش مرکزی شهرستان نوشهر ۸۵-۱۳۷۵
۹۲	جدول ۱۶-۴. تعداد و مساحت بهره برداریهای زمین در بخش مرکزی شهرستان نوشهر در سال ۱۳۸۵

۹۵	جدول ۴-۱۷ خدمات و تسهیلات روستاهای نمونه بخش مرکزی شهرستان نوشهر سال ۱۳۸۵
	جدول ۴-۱۸ تعداد فعالیتهای مرتبط با بخش گردشگری در روستاهای نمونه بخش مرکزی شهرستان نوشهر سال ۱۳۸۵
۱۰۷	جدول ۵-۱. توزیع فراوانی گردشگران بر حسب انگیزه سفر
۱۰۸	جدول ۵-۲. شیوه آشنایی گردشگران با منطقه مورد مطالعه
۱۰۹	جدول ۵-۳. نحوه مراجعه گردشگران به منطقه مورد مطالعه
۱۱۰	جدول ۵-۴. توزیع فراوانی گردشگران بر حسب محل اقامت
۱۱۲	جدول ۵-۵. توزیع گردشگران و گردشگران خانه های دوم بر حسب مدت زمان اقامت
۱۱۳	جدول ۵-۶. میزان هزینه گردشگران و گردشگران خانه های دوم
۱۱۴	جدول ۵-۷. تعداد همراهان گردشگران
۱۱۵	جدول ۵-۸. توزیع فراوان گردشگران بر حسب میزان رضایت مندی از واحدهای اقامتی
۱۱۶	جدول ۵-۹. توزیع فراوانی گردشگران بر حسب میزان رضایت مندی از واحدهای پذیرایی
۱۱۷	جدول ۵-۱۰. توزیع فراوانی گردشگران بر حسب میزان رضایت مندی از امکانات و خدمات
۱۱۸	جدول ۵-۱۱. تعداد دفعات آمدن گردشگران خانه دوم به ویلايشان
۱۲۰	جدول ۵-۱۲. میزان استفاده از فعالیتهای تجاری و خدماتی از نظر ساکنین خانههای دوم
	جدول ۵-۱۳. میزان استفاده از نیروی کار بومی در جهت ساخت ویلا از نظر گردشگران خانههای دوم:
۱۲۲	جدول ۵-۱۴. میزان رضایت مندی گردشگران و گردشگران خانههای دوم از محیط زیست
۱۲۳	جدول ۵-۱۵. ارزیابی نقش گردشگری در تخریب محیط زیست روستایی از دیدگاه خانوار
۱۲۴	جدول ۵-۱۵. ارزیابی نقش گردشگری در کاهش شاغلین بخش کشاورزی از دیدگاه خانوار
۱۲۵	جدول ۵-۱۶. میزان مطلوبیت نوع گردشگران برای روستا از دیدگاه خانوار
۱۲۶	جدول ۵-۱۸. تاثیر گردشگری در اقتصاد نواحی روستایی منطقه از دیدگاه سرپرست خانوار
۱۲۸	جدول ۵-۱۹. سطح معناداری تفاوت شاخصهای رشدگردشگری یا کارکردگردشگری در ناحیه مورد مطالعه با استفاده از آزمون یومان ویتنی
۱۲۹	جدول ۵-۲۰. نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با افزایش درآمد ساکنین منطقه
۱۳۰	جدول ۵-۲۱. تاثیر گردشگری در افزایش سطح درآمد ساکنین از دیدگاه خانوار
۱۳۰	جدول ۵-۲۲. تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومان ویتنی
۱۳۱	جدول ۵-۲۳. نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با افزایش درآمد فعالیت مرتبط با گردشگری نسبت به سایر فعالیتها
۱۳۲	جدول ۵-۲۴. افزایش درآمد فعالیت مرتبط با گردشگری نسبت به سایر فعالیتها از دیدگاه خانوار
۱۳۳	جدول ۵-۲۶. نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با رونق فروش محصولات محلی
۱۳۳	جدول ۵-۲۷. رونق فروش محصولات محلی به طریق گسترش گردشگری از دیدگاه خانوار
	جدول ۵-۲۸. تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومان ویتنی

13 4	جدول ۲۹-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با بالا رفتن سطح استاندارد زندگی
۱۳۵	جدول ۳۰-۵- تاثیر گردشگری در بالا رفتن سطح استاندارد زندگی ساکنین از دیدگاه خانوار
۱۳۵	جدول ۳۱-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۳۶	جدول ۳۲-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با افزایش هزینه زندگی ساکنین
۱۳۶	جدول ۳۳-۵- تاثیر گردشگری در افزایش هزینه زندگی ساکنین از دیدگاه خانوار
۱۳۷	جدول ۳۴-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۳۸	جدول ۳۵-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با افزایش شکاف طبقاتی و درآمدی
13 8	جدول ۳۶-۵- میزان تاثیر گردشگری در افزایش شکاف طبقاتی و درآمدی ساکنین از دیدگاه خانوار
۱۳۹	جدول ۳۷-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۳۹	جدول ۳۸-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با تغییر میزان درآمد ساکنین در طول سال
۱۴۰	جدول ۳۹-۵- میزان تاثیر گردشگری در تغییر میزان درآمد در طول سال ساکنین از دیدگاه خانوار
۱۴۰	جدول ۴۰-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۴۱	جدول ۴۱-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با میزان تاثیر اجاره منزل گردشگران در درآمد ساکنین
۱۴۱	جدول ۴۲-۵- میزان تاثیر اجاره منزل گردشگران در درآمد ساکنین از دیدگاه مردم
۱۴۲	جدول ۴۱-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۴۳	جدول ۴۲-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با ایجاد اشتغال
۱۴۴	جدول ۴۳-۵- میزان تاثیر گردشگری در ایجاد اشتغال ساکنین از دیدگاه مردم
۱۴۴	جدول ۴۱-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۴۵	جدول ۴۲-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با امنیت شغلی
۱۴۵	جدول ۴۳-۵- میزان تاثیر گردشگری در امنیت ساکنین از دیدگاه مردم
۱۴۶	جدول ۴۴-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
14 6	جدول ۴۵-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با ایجاد مشاغل زیاد با دستمزد کم
۱۴۷	جدول ۴۶-۵- میزان تاثیر گردشگری در ایجاد مشاغل زیاد با دستمزد کم از دیدگاه مردم
۱۴۷	جدول ۴۷-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۴۹	جدول ۴۸-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با ایجاد فرصتهای شغلی جدید
	جدول ۴۹-۵- میزان تاثیر گردشگری در ایجاد فرصتهای شغلی جدید از دیدگاه مردم
۱۵۰	جدول ۵۰-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۵۱	جدول ۵۱-۵- نمایش توافق معنادار سرپرستان خانوار نمونه با افزایش قیمت زمین
۱۵۱	جدول ۵۲-۵- میزان تاثیر گردشگری در افزایش قیمت اراضی از دیدگاه مردم
۱۵۱	جدول ۵۳-۵- تفاوت دهستانهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر به لحاظ اثرات گردشگری با آزمون یومن ویتنی
۱۵۲	جدول ۵۳-۵- نتایج کلی آزمون فرضیات از طریق آزمون کای اسکایر از دیدگاه خانوار
صفحه ۵	فهرست

۱۷	نمودار ۱-۲ گردشگری ACE
۲۴	نمودار ۲-۲. روابط سیستم برنامه ریزی راهبردی
۴۳	نمودار ۲-۶. اثرات ضریب تکاثری گردشگری
۵۲	نمودار ۳-۱ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ترکیب سنی
۵۳	نمودار ۳-۲ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنس
۵۴	نمودار ۳-۳ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت تحصیلات
۵۵	نمودار ۳-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب شغل
۵۶	نمودار ۳-۵ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت تأهل
۵۷	نمودار ۳-۶ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مبدأ حرکت
۱۰۸	نمودار ۳-۵ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب انگیزه سفر
۱۰۹	نمودار ۳-۵ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب شیوه آشنایی با منطقه مورد مطالعه
۱۱۰	نمودار ۳-۵ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نحوه مراجعه به منطقه مورد مطالعه
۱۱۱	نمودار ۳-۵ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب محل اقامت
۱۱۲	نمودار ۳-۵. توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مدت زمان اقامت
۱۱۴	نمودار ۳-۶ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان هزینه
۱۱۵	نمودار ۳-۷ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تعداد همراه
۱۱۶	نمودار ۳-۸ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان رضایت‌مندی از واحدهای اقامتی
۱۱۷	نمودار ۳-۹ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان رضایت‌مندی از واحدهای پذیرایی
۱۱۸	نمودار ۳-۱۰ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان رضایت‌مندی از امکانات و خدمات.
۱۱۹	نمودار ۳-۱۱ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تعداد دفعات آمدن گردشگران خانه دوم به ویلا
۱۲۰	نمودار ۳-۱۲ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان استفاده از فعالیت‌های تجاری و خدماتی
۱۲۱	نمودار ۳-۱۳ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان استفاده از نیروی کار بومی در جهت ساخت ویلا
۱۲۲	نمودار ۳-۱۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان رضایت‌مندی از محیط زیست
۱۲۴	نمودار ۳-۱۵ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان تخریب محیط زیست
۱۲۵	نمودار ۳-۱۶ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان در کاهش شاغلین بخش کشاورزی
۱۲۶	نمودار ۳-۱۷ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان مطلوبیت نوع گردشگران برای روستا
۱۲۸	نمودار ۳-۱۸ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تاثیر گردشگری در اقتصاد نواحی روستایی منطقه
صفحه	فهرست
۵	
۶۳	نقشه شماره ۴-۱ موقعیت شهرستان نوشهر در سطح استان مازندران
۶۵	نقشه شماره ۴-۲ موقعیت روستاهای نمونه در بخش مرکزی به تفکیک دهستان
۷۳	نقشه شماره ۴-۳ موقعیت رودخانه ها در سطح بخش مرکزی شهرستان نوشهر
۹۷	نقشه شماره ۴-۴ موقعیت راه در بخش مرکزی شهرستان نوشهر

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱. مقدمه:

ساختار شکنی های^۱ نگرش پسامدرن در فرایندی تکثرگرا و مرکز گریز به تمایزدایی از تمامی عرصه های زندگی مدرن منتهی گردید. یکی از این تمرکززدایی ما بین کار و اوقات فراغت می باشد که گردشگری را به عنوان گونه ای از گذران اوقات فراغت در یک هم تنیدگی کامل با کار قراردادده و به جزئی از زندگی معاصر تبدیل کرده است (preses, 1995, 3).

امروزه با افزایش امکانات زندگی مثل وسایل حمل و نقل زمینی، هوایی، دریایی و افزایش اوقات فراغت، درآمد و طول عمر مردم، افراد بیش از هر زمان دیگری به گردش و مسافرت می پردازند، به ویژه ساکنان نقاط شهری به دلیل آلودگی شهرها و مشکلات ناشی از زندگی ماشینی بیشتر به مسافرت و گردش در دامان طبیعت و نقاط آرام در نواحی روستایی علاقمند هستند. (جلال معصوم ۱۳۷۹، ۱۸)

امروزه صنعت گردشگری در دنیا، یکی از منابع مهم درآمد و در عین حال از عوامل موثر در تبادلات فرهنگی بین کشورها است و به عنوان گسترده ترین صنعت خدماتی جهان، جایگاه ویژه ای دارد. از اینرو بسیاری از کشورها در رقابتی نزدیک و فشرده، در پی افزایش بیش از پیش منافع و عواید خود از این فعالیت بین المللی هستند (کاظمی، ۱۳۸۵، ۲۲). به طوریکه بنا بر آمار بانک جهانی در سال ۲۰۰۰ میلادی تعداد گردشگران در سرتاسر جهان بالغ بر ۷۰۱ میلیون نفر بوده و از این جریان گردشگری مبلغی حدود ۴۷۵ میلیارد دلار به طور مستقیم وارد چرخه اقتصادی جهان شده است (بانک جهانی، ۲۰۰۲، ۴۴). گردشگری به عنوان یک عامل اقتصادی عمده و بسیار موثر در سالهای اخیر مورد توجه قرار گرفته و با اینکه بدون شک تنها راه توسعه نمی باشد ولی می تواند موجبات توسعه اقتصادی در برخی از کشورها و مناطق در حال توسعه و توسعه نیافته را فراهم آورد (مرادنژاد و نظری، ۱۳۸۲، ۶۴) با توجه به اوضاع کنونی گردشگری، امروزه ادعای آنتونیوسا ویکنان، دبیرکل سازمان جهانی گردشگری در سال ۱۹۸۹، مبنی بر اینکه گردشگری در پایان قرن بیستم به صنعت شماره یک جهان تبدیل خواهد شد. (گی، ۱۹۹۴، ص ۱۶) تا حد زیادی به اثبات رسیده است.

¹ Deconstruction

در دوران ما گردشگری روستایی یکی از مردمی ترین انواع گردشگری محسوب می شود. و بنا به گفته مسئولین سازمان سالیانه بیش از ۷۰ درصد گردشگران در همکاری و توسعه اقتصادی تفریحات (OECD) کشورهای صنعتی جهان، از انواع روستایی برخوردار می گردند (منشی زاده، ۱۳۸۰، ۱).

۱-۲. تعریف مساله

گردشگری در عصر حاضر، به عنوان صنعت بدون دود، توانمندیها و طرفداران بسیاری دارد. رشد قابل توجه و چشمگیر گردشگری در ۵۰ سال گذشته نشان دهنده اهمیت فراوان اقتصادی و اجتماعی این پدیده است (سازمان جهانی گردشگری، ط ۲۰۰۱، ۲۰) به طوریکه بسیاری از نویسندگان گردشگری را یک فرصت منحصر بفرد اقتصادی می دانند (اریاسلی، ۲۰۰، ۳، سینکلر و استبلر ۱۹۹۷، ۴ کوپر و ناکووود ۱۹۹۴، ۹).

امروزه صنعت عظیم گردشگری به ویژه گردشگری داخلی جایگاه خاصی در اقتصاد کشورها و نقش فعال و موثری در ارتقاء ساختار اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی کشورها به خصوص در کشورهای رو به توسعه بازی می کند به طوریکه حجم مبادلات بین المللی گویای آن است که این صنعت در جهان بیش از ۲۰ درصد کل مبادلات بین المللی با جریان گردشگری داخلی آغاز می گردد و در بعضی از کشورها درآمدهای ارزی ناشی از این صنعت یکی از منابع عمده در جهت تقویت اقتصاد ملی و توسعه روزافزون آنها محسوب می شود (راجی، ۱۳۷۹، ۱). مهمترین هدف توسعه گردشگری داخلی و خارجی، توسعه اقتصادی و اجتماعی مناطق گردشگری است، بسیاری از کشورها کم و بیش به گردشگری توجه دارند زیرا مهمترین تاثیر گردشگری در اقتصاد جهانی ایجاد درآمد و اشتغال زایی است (منشی زاده، ۱۳۸۰، ۴۱). در این راستا گردشگری روستایی یکی از انواع گردشگری محسوب می شود که به سبب عواملی همچون شهرنشینی، علاقمندان به میراث طبیعی، فرهنگی، تاریخی، نگرانیهای محیط زیست، شیوه سالم زندگی شهری و امتناع از مصرف فرهنگ گرایی در سالهای اخیر شکل گرفته و توسعه یافته است (منشی زاده، نصیری، ۴، ۱۳۸۰) و می تواند موجب رشد اقتصادی و تنوع فعالیتهای از یکسو و ایجاد اشتغال و درآمدزایی برای ساکنان روستایی با جذب مازاد نیروی انسانی از سوی دیگر گردد و یکی از فرصتهای همه جانبه روستایی محسوب شود (سقایی، ۱۳۸۲، ۲).

گردشگری روستایی به عنوان منبع جدید درآمدی برای روستاییان و به ویژه ساکنین مناطق روستایی کشورهای در حال توسعه، می تواند تا اندازه ای مشکلات آنها را حل و یا حداقل تقلیل دهد. این امر مستلزم مدیریت و برنامه ریزی خاصی است. گردشگران افراد غریبه ای هستند که ممکن است بر اساس حس کنجکاوی خود به روستاها سفر کنند تا علاوه بر دیدن مناظر و چشم اندازهای طبیعی آن نقاط، با آداب و رسوم و فرهنگ آنجا آشنا شوند در این راستا گردشگران علاقمندی خود را برای خرید محصولات روستا از قبیل صنایع دستی، محصولات محلی، غذاهای سنتی و مانند آن ابراز نموده و این به معنی افزایش درآمد روستاییانی است که به طور مستقیم و غیرمستقیم در این صنعت دخیل می باشند. علاوه بر این احداث و راه اندازی هتلها و رستورانها و به طور کلی اماکن تفریحی و ورزشی با ایجاد اشتغال باعث افزایش درآمد و کاهش بیکاری و فقر می گردد (بقایی و فرهادیان، ۱۳۸۴، ۷۳).

بنابراین توسعه گردشگری در نواحی روستایی از یک طرف می تواند نقش مهمی در تنوع سازی اقتصاد جوامع روستایی داشته باشد و بستر و زمینه ساز توسعه پایدار روستایی باشد و از طرف دیگر وسیله ای برای تحریک رشد اقتصادی ملی (از طریق غلبه بر انگاره های توسعه نیافتگی و بهبود استانداردهای زندگی مردم محلی) به حساب آید (شریف زاده و مرادی نژاد، ۱۳۸۱، ۵۳). در این میان کشور ایران با وجود جاذبه های فراوان فرهنگی، تاریخی و طبیعی هنوز نتوانسته جایگاه خود را به عنوان یک کشور گردشگرپذیر در بازار جهانی این صنعت بیابد. از این رو سهم ناچیزی از درآمدهای این صنعت نصیب این کشور شده است (بررسی های بازرگانی، ۱۳۸۱، ۲۷). به رغم اینکه کشور ما از لحاظ تعداد جاذبه های گردشگری جزو ۱۰ کشور اول پر جاذبه گردشگری در جهان است و از لحاظ تنوع زیستی و تنوع جاذبه های طبیعی رتبه پنجم را در جهان دارا می باشد ولی از لحاظ پذیرش گردشگر و ایجاد درآمد همواره رتبه ای بالاتر از ۶۰ را داشته و از نقطه نظر هزینه گردشگری نیز رتبه ای بعد از ۴۰ را دارا بوده است (معصومی، ۱۳۸۵، ۱۲).

بنابراین می بایست با شناسایی حساب شده تواناییها و پتانسیل های توریستی در نواحی مختلف کشور از جمله نواحی روستایی، اقدامات و برنامه های مفیدی جهت استفاده بهینه از این پتانسیلها و همچنین توسعه و گسترش اثرات مثبت گردشگری در این نواحی صورت بگیرد. یکی از این نواحی که دارای قابلیت های زیادی برای گسترش گردشگری است، روستاهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر در استان مازندران مشتمل بر سه دهستان (کالج، خیرودکنار و بلده کجور) می باشد. براساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن این بخش شامل ۵۶ روستا می باشد که دارای قابلیت ها و جاذبه های گردشگری فراوان است که از این قابلیت ها و امکانات باید در جهت توسعه نواحی روستایی خصوصا از لحاظ اقتصادی استفاده شود. بنابراین در این تحقیق سعی می شود با مطالعه موردی بخش مرکزی شهرستان نوشهر، تاثیر پایداری اقتصاد گردشگری در نواحی روستایی تبیین شده و ضمن پاسخگویی به سوال اصلی تحقیق، برای سوالات فرعی زیر نیز پاسخ هایی درخور ارائه شود:

سوال اصلی تحقیق:

۱. به طور کلی گردشگری روستایی در پایداری اقتصادی روستاهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر چه نقشی داشته است؟

سوالات فرعی تحقیق:

۱. آیا گردشگری روستایی در توزیع و افزایش درآمد روستاهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر تاثیرگذار بوده است؟
۲. آیا گردشگری روستایی در توزیع و افزایش اشتغال روستاهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر تاثیرگذار بوده است؟
۳. آیا گردشگری روستایی در ایجاد فرصت های شغلی جدید در روستاهای مورد مطالعه تاثیرگذار بوده است؟
- ۴- آیا گردشگری روستایی در تغییرات قیمت اراضی روستاهای بخش مرکزی شهرستان نوشهر تاثیرگذار بوده است؟

۱-۳. فرضیه تحقیق:

به منظور یافتن پاسخ هایی منطقی و مناسب و متناظر با سوالات طرح شده، فرضیات زیر در نظر گرفته شده اند تا در فرایندی به آزمون آنها پرداخته شود:

فرضیه اصلی :

بین گسترش گردشگری در منطقه مورد مطالعه و پایداری اقتصادی نواحی روستایی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه های فرعی:

۱. بین گسترش گردشگری روستایی در منطقه مورد مطالعه و افزایش و توزیع درآمد رابطه معناداری وجود دارد.
۲. بین گسترش گردشگری روستایی در منطقه مورد مطالعه و افزایش و توزیع اشتغال رابطه معناداری وجود دارد.
۳. بین گسترش گردشگری روستایی در منطقه مورد مطالعه و ایجاد فرصتهای شغلی جدید رابطه معناداری وجود دارد.
۴. بین گسترش گردشگری روستایی در منطقه مورد مطالعه و افزایش قیمت اراضی رابطه معناداری وجود دارد.

۴-۱. ضرورت انجام تحقیق:

در چند دهه اخیر به دلیل توسعه شهری، صنعتی شدن و تداوم پیشرفتهای تکنولوژیکی بسیاری از مناطق روستایی در سطح جهانی دچار تحولات اساسی در شالوده اقتصادی و سیاسی خود شدند به ویژه زمانی که بیشتر مناطق کشاورزی گرفتار کاهش درآمدها و خدمات محلی، از قبیل کاهش تعداد مغازه ها و سیستم حمل و نقل شده و نیز افزایش جمعیت کهنسال و به طور کلی از بین رفتن تدریجی فرهنگ روستاییان و همچنین، فرصتهای شغلی در زمینه کشاورزی به میزان قابل توجهی کاهش یافت (منشی زاده و نصیری، ۱۳۸۰، ۴).

در بیشتر مناطق حاشیه ای دور افتاده، توسعه گردشگری روستایی توسط جوامع محلی و عوامل سیاسی به عنوان عامل مهم اصلاح مناطق روستایی به شمار می رود. به عبارت دیگر گردشگری روستایی حکم داوری مشترک برای مشکلات اقتصادی و اجتماعی جوامع روستایی محسوب می شود و به طرز پیچیده ای با توسعه وسیع طرحها و سیاستهای گردشگری مرتبط است (همان منبع، ۴).

توسعه گردشگری به ویژه در کشورهای کمتر توسعه یافته، عامل موثری در مقابله با فقر است و موجب افزایش درآمد قشرهای مختلف، کاهش بیکاری، رونق اقتصادی بهبود کیفیت زندگی مردم و افزایش رفاه اجتماعی می شود. بررسی ها نشان می دهد که ارزهای بدست آمده از فعالیت های گردشگری در تنظیم پرداخت های بسیاری از کشورها به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته تک محصولی، موثر واقع شده است (سازمان جهانی گردشگری، ط، ۲۰۰۱، ۱۹).

در طول دهه های گذشته حتی کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه نیز از این مهم غافل نبوده اند که گردشگری درآمد عمده ۸۳ درصد از کشورهای در حال توسعه را تشکیل می دهد و برای یک سوم از آنها صادرات اساسی محسوب می گردد. کشورهای در حال توسعه در سال ۲۰۰۰ میزان ۲۹۲،۶ میلیون نفر گردشگر ورودی بین المللی داشته اند و این رقم در مقایسه با سال ۱۹۹۰ رشدی برابر ۹۵ درصد را نشان می دهد. ۸۰ درصد از فقرای جهانی روزانه با کمتر از ۱ دلار زندگی می کنند، این تعداد فقیر در ۱۲ کشور جهان پراکنده اند که در ۱۱ کشور از این ۱۲ کشور، گردشگری بسیار مهم بوده و در حال رشد می باشد (5, 2000) (Tourism.poverty alleviation). از اینرو با توجه به موارد بالا و نیاز روزافزون انسان شهرنشین بر محیطهای

تفریحی استراحتگاهی و محیط لزوم پژوهش در جغرافیای جهانگردی و تفریحی بیشتر احساس می شود (شکویی، ۱۳۵۴، ۱۷-۱۸).

۱-۵. اهداف تحقیق:

- شناسایی اثرات توسعه صنعت گردشگری به عنوان یک صنعت سودآور برای محدوده مورد مطالعه
- بررسی لزوم اهمیت توسعه ای فعالیت گردشگری در جهت پایداری اقتصادی منطقه
- اهمیت توسعه صنعت گردشگری در جهت افزایش و توزیع بهینه درآمد و اشتغال در جهت تثبیت جمعیت منطقه
- توجه به اهمیت منابع و امکانات گردشگری منطقه و لزوم ارتقای منابع طبیعی، انسانی و سعی در حفظ و نگهداری آن

۱-۶. روش تحقیق:

جهت دستیابی به اهداف تحقیق، در این تحقیق از روشهای پیمایشی (روش زمینه یابی با هدفهای توصیفی، اکتشافی) و روش توصیفی و تحلیلی از طریق بررسی و تحلیل آثار و پیامهای اقتصادی در نواحی روستایی مورد مطالعه استفاده شده است. محقق در ابتدا با توجه به اطلاعات ثانوی موجود به بررسی چگونگی وضعیت گردشگری و اثرات آن در توسعه جامعه مورد مطالعه پرداخته و آنرا توصیف می کند. سپس به تجزیه و تحلیل عوامل تاثیرگذار پرداخته که بیشتر از روش تحقیق کاربردی استفاده می شود.

جمع آوری اطلاعات در این تحقیق با استفاده از روشهای میدانی، کتابخانه ای، پرسشنامه و مصاحبه با مردم، مسئولین مرتبط و گردشگران صورت گرفته است. بدین منظور با مراجعه مستقیم به مراکز آماری و همچنین استفاده از شناسنامه آبادیها اطلاعات جامعی برای تحقیق تهیه و سپس از طریق پرسشنامه، مصاحبه، مطالعات میدانی تحقیق مزبور تکمیل شده است.

با توجه به هدف مطالعه در مورد بررسی نقش گردشگری در اقتصاد منطقه، جامعه آماری شامل خانوارهای ساکن، فعالان اقتصادی، گردشگران، صاحبان ویلا و شوراهای اسلامی روستاهای نمونه می باشند. در این ارتباط از تعداد ۵۶ روستای این بخش که تقریباً همه آنها به نوعی از گردشگری تاثیر پذیرفته اند، تعداد ۲۶ روستا که گردشگری بیشتر از همه در آنها تاثیر گذاشته به صورت نمونه انتخاب شدند که ۸۴۷۳ خانوار را در بر می گیرد. تعداد حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۷۵ خانوار، ۳۲۰ نفر گردشگر، ۲۴۰ تن از صاحبان ویلا، ۹۰ تن از مسئولین ذیربط و نهایتاً ۲۴۰ نفر از فعالان اقتصادی به عنوان نمونه انتخاب شدند.

در تحقیق حاضر برای تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده از روشهای مختلف آماری از جمله آزمونهای همبستگی استفاده می شود. استفاده از نرم افزارهایی همچون excel، spss و arcview برای تجزیه و تحلیل آماری و ترسیم نقشه های لازم، مورد توجه خواهند بود.

۱-۷. پیشینه تحقیق:

با توجه به اهمیت گردشگری روستایی که در دهه اخیر در اقتصاد کشورها گذاشته و همچنین پیامدهای و اثراتی که این صنعت بر روی ساختار، اقتصادی، اجتماعی فرهنگی، کالبدی جوامع روستایی این کشورها گذاشته، تحقیقات و مطالعات از سوی محققین و دانشمندان مختلف در این زمینه نیز رو گسترش می باشد. در این قسمت ابتدا بطور خلاصه به بررسی مسابقه موضوع تحقیق در سطح جهان و سپس تحقیقات انجام شده در سطح ایران اشاره کرد:

کرولین آشلی (2000 Ashley. C.) در تحقیقی تحت عنوان «تاثیرات گردشگری بر معیشت روستاییان» دامنه وسیعی از اثرات گردشگری را روی معیشت روستاییان ساکن در قسمتهای مختلف کشور نامیبیا بررسی کرده و تلاش کرده به دو هدف عمده دست یابد. نخست اینکه با تمرکز بر روی معیشت، یک دورنمای سودمندی از صنعت گردشگری جهت ارتقاء منافع محلی رارائه بدهد و نشان بدهد که آن با دورنمای گردشگری سنتی که به طور ویژه ای بر روی یکی از تاثیرات اقتصادی، تجاری و محیطی تمرکز دارد و همچنین با ارزیابی های ناچیز از منافع محلی که فقط بر روی ایجاد اشتغال و درآمد تمرکز دارد، مغایرت دارد. در عین حال تاکید دارد که دستیابی به یک دور نمایی از معیشت، به شناسایی دامنه وسیعی از تاثیرات مستقیم و غیر مستقیم، مثبت و منفی و میزان اهمیت آن برای مردم محلی کمک می نماید. دوم، این تحقیق قصد دارد تا نشان بدهد که چگونه اثرات گردشگری در معیشت روستاییان می تواند بوسیله تصمیمات درست در این زمینه افزایش یابد که: از فاصله اینکه اولویتهای معیشتی مردم مشخص می شود، چه چیزی توسعه یافته و چگونه ؟ (2000 Ashley,)

مقاله ای تحت عنوان « توسعه گردشگری در استونی: جاذبه ها، پایداری و توسعه روستایی» توسط تایم در سال ۲۰۰۰ نوشته شده است و در آن عوامل موثر در توسعه گردشگری در کشور استونی را از زمان استقلال این کشور بررسی می کند. در این بررسی توسعه یکپارچه روستایی و شکل سمبولیک گردشگری در دوران معاصر و پایداری آن (گردشگری روستایی پایدار) و همچنین مزایا و منافع اقتصادی توسعه گردشگری و تاثیرات اجتماعی، اقتصادی و محیطی آنرا به تصویر می کشد. بویژه بررسی اینکه منافع و مزایای گردشگری روستایی ممکن است کمتر از آن حدی باشد که در موردش بحث می شود و یا اینکه بسیاری از مزایای اقتصادی گردشگری در اقتصاد مناطق شهری تاثیر مثبت داشته باشد. (2000 Unwind.T).

ریچارد و جولیا شارپلی (۱۹۹۷) در کتاب "مقدمه ای برای گردشگری روستایی" تا حدود زیادی مفهوم گردشگری و حدود و قلمرو آن را و نیز چگونگی برنامه ریزی گردشگری را در نواحی روستایی تعیین می کنند و رشد و توسعه گردشگری روستایی را به عنوان بخش مهمی از گردشگری بررسی و بر نقش گردشگری در توسعه اقتصادی - اجتماعی و باز سازی مناطق روستایی تاکید می کنند (1997 Sharply and Richard)

بازنگری منابع روستای تحت عنوان سرمایه های اصلی، مورد مطالعه گردشگری روستایی، عنوان مقاله ای است که در سال ۲۰۰۶ میلادی توسط برآین گارود و دیگران نوشته شده و در آن همه محققان هم نظرند که فشار روزافزون در اثر عوامل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، زیست محیطی بر منابع روستایی وارد می شود. این مقاله بر گردشگری روستایی و ارائه تصویری نو از فواید پیشرفت مؤثر و سیاستها و استراتژیهای مناسب جهت رسیدن به آن (سرمایه ها) تمرکز دارد. پیشنهادات به این اشاره دارند که با تغییر نگرش از حالت منابع روستایی

به سرمایه های اصلی روستا راه را برای این پیشرفت هموار خواهد کرد. این مقاله فواید بازنگری در سیاستها را بررسی می کند. نتیجه گیری اساسی مقاله بیانگر نظام تولیدات گردشگری روستایی بوده و درک مناسبی از آن به خواننده ارائه می دهد که لازمه فواید گردشگری روستایی است. در نهایت این فهم متقابل منجر به سرمایه گذاری بخش خصوصی خواهد شد (Garrote, 2006).

رونالد و دیگران در مقاله تحت عنوان «برنامه ریزی برای رشد؟ بازاندیشی در فرصتهای گردشگری روستایی» با اشاره به وضعیت موجود مناطق روستایی و نیاز به بازسازی اقتصادی، اجتماعی در این مناطق به دلیل کاهش سرمایه گذاری و خدمات رسانی دولتی و تهدیدها برای منابع طبیعی آنها، تنها راه رشد و توسعه مناطق روستایی را در حال حاضر توسعه گردشگری در این مناطق می دانند و در این مقاله تاکید دارند که تغییر جهت فعلی به سوی "رشد گردشگری" در مناطق روستایی می باشد (Donald, et al. 2001).

گردشگری روستایی در اسپانیا عنوان مقاله ای است که توسط کانوس و دیگران در سال ۲۰۰۴ میلادی نوشته شد. در این مقاله اشاره شده که هدف آن مطالعه تحولات گردشگری روستایی در اسپانیا است. گام اول برای رسیدن به هدف، آزمایش پیشرفت مدل‌های مختلف گردشگری روستایی و بدست آوردن نتایج مشابه است. برای این کار مجموعه تصاویر مرتبط با گردشگری روستایی ارائه شد و سپس با مطالعه ای از محصولات گردشگری، خدمات، استفاده از تفریحات سنتی همچون خورشید، ماسه، دریا^۱ برای اقتصاد محلی همراه شده است. همچنین سعی شده تا را محلی برای پیشرفت بیشتر در آینده ارائه گردد (Canves, 2004).

مطالعاتی که در سطح کشور در زمینه گردشگری و به خصوص گردشگری روستایی انجام شده است در ذیل می آید:

ابوالقاسم شریف زاده و همایون مرادنژاد ۱۳۸۱ در مقاله ای تحت عنوان «توسعه پایدار و گردشگری روستایی» به بررسی جنبه های مختلف گردشگری روستایی و ابعاد پایدار آن پرداخته و بر نقش گردشگری در توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی نواحی روستایی تاکید می کنند. همچنین آنها تاکید می کنند که گردشگری روستایی می تواند نقش عمده ای در توسعه اقتصادی و توسعه منابع انسانی و متنوع نمودن بخش کشاورزی و همچنین ایجاد فرصتهای جدیدی در ارتباط تنگاتنگ با سایر بخشهای اقتصادی ایفا نماید (شریف زاده، مراد نژاد، ۱۳۸۱).

دکتر مسعود مهدوی در سال ۱۳۷۴ یک سری مطالعات تحقیقاتی تحت عنوان شناخت فضاهای گردشگری در مورد استانهای آذربایجان شرقی، تهران، کرمانشاه، کرمان، لرستان، یزد؛ خوزستان، سمنان، کردستان، کهگیلویه و بویر احمد انجام داده اند. ایشان در این طرح ضمن مطرح کردن مشکلات و کمکهای گردشگری در این استانها به ارائه راهکارهای اجرایی برای توسعه گردشگری در این استانها پرداخته اند (محمدی، ۱۳۸۴، ۲۴).

مسعود تقوایی و محمد علی شاپور آبادی ۱۳۸۱ در تحقیقی تحت عنوان «توسعه منطقه بر خوار اصفهان از طریق گسترش گردشگری روستایی» به این نتیجه رسیده است که روستاهای حاشیه کویر مثل روستاهای برخوار اصفهان برای رشد کشاورزی و صنعتی در کوتاه مدت دچار موانع زیادی هستند اما از نظر منظره طبیعی، صنایع

¹ Sun, Sand, Sea (3S)